
Jaarverslag 2009

RekenKamer
MAASTRICHT

Jaarverslag 2009 van de Rekenkamer Maastricht

1. Inleiding

In het verslagjaar heeft de rekenkamer aan 6 onderzoeken gewerkt; 2 onderzoeken werden afgerond, 1 onderzoeksrapport is in december 2009 voorgelegd voor een bestuurlijke reactie en een ander is in de vorm van een nota van bevindingen ter ambtelijke verificatie voorgelegd. Een toelichting vindt de lezer onder 3. Activiteiten.

2. Samenstelling

In het verslagjaar liep de termijn van drie leden af: Mw. Ingrid Doerga stelde zich niet herbenoembaar. Na een intensieve procedure, waarin 5 sollicitanten voor gesprekken met de hele rekenkamer zijn uitgenodigd, is de heer Karel van der Esch, bedrijfskundige, als ondernemer actief op het gebied van bedrijfsoptimalisering en –automatisering, per juli 2009 opgenomen als lid.

De heren Mennen en Van Giessen werden herbenoemd voor een periode van 6 jaar. De heer Mathijs Mennen zit opnieuw de rekenkamer voor.

Mw. Klaartje Peters en de Ton Dreuw maken sinds 2006 deel uit van de rekenkamer.

Mw. Resy Delnoy ondersteunde in het verslagjaar de Rekenkamer als onderzoeker/secretaris.

3. Activiteiten

3.1 Onderzoek

De belangrijkste doelstelling van de rekenkamer is de controlerende functie van de Gemeenteraad te versterken en tegelijkertijd voor de inwoners van Maastricht zichtbaar te maken wat er terechtgekomen is van de beleidsvoornemens van de Gemeente Maastricht. Die doelstelling werd eerst en vooral nagestreefd door het uitvoeren van 6 onderzoeken.

De onderzoeken werden in werkgroepen bestaande uit enkele leden uitgevoerd. De onderzoeker/secretaris maakte deel uit van werkgroepen.

Aan de voorzitter van de Raad werden achtereenvolgens de volgende rapporten aangeboden (tussen haakjes staat de datum van aanbieding van het onderzoeksrapport).

Onderzoek I-Visie (februari 2009). De rekenkamer heeft op verzoek van de Raad onderzoek gedaan naar de realisatie van Plateau I van de I-Visie van de gemeente Maastricht. De I-Visie betreft een integraal, gemeentebreed plan, waarin alle relevante informatiserings- en automatiseringsactiviteiten en –projecten zijn opgenomen. De Raad had twijfel aan de doelmatigheid en wilde inzicht krijgen in het rendement van de bestedingen. De rekenkamer heeft de bevindingen met het oog op het vervolg van het programma omgezet in aanbevelingen voor verbeteringen van het programma- en projectmanagement en de manier waarop de Raad betrokken kan worden bij grote projecten zoals de I-Visie.

Onderzoek Vinkenslag/De Karosseer (3 juli 2009). Op verzoek van de Raad is onderzoek gedaan naar de opgelopen projectkosten eind 2007 ten opzichte van het financieel kader dat in 2004 is vastgesteld voor de ontmanteling van de woonwagenlocatie Vinkenslag, de spreiding van de standplaatsen over verschillende

locaties en de (bodem)sanering en herinrichting van het gebied tot bedrijventrum met wonen bij bedrijf voor de autohandel. De rekenkamer heeft vastgesteld dat de belangrijkste oorzaak van de kostenstijging het oplopen van de projectkosten was bij vooral drie onderdelen: de verplaatsing van woonwagens en autosloopbedrijven, loon- en prijsstijgingen en kosten van versnelling van het project. De rekenkamer heeft verder vastgesteld dat de voortgangsrapportages en jaarrekeningen de Raad wel geïnformeerd hebben over kostenstijgingen en tijdstippen waarop deze zijn opgetreden, maar ook dat deze stukken geen inzicht verschaffen in de opbouw van de posten die ten grondslag liggen aan de kostenstijgingen.

De navolgende onderzoeken zijn in 2009 inhoudelijk afgerond:

Onderzoek spreidingsbeleid coffeeshops. Hoe de gemeente Maastricht omgaat met tegengestelde belangen.

(18 december 2009 met verzoek om een bestuurlijke reactie aan het College van B&W gestuurd). De rekenkamer heeft het onderzoek op eigen initiatief uitgevoerd, omdat ze aandacht wilde besteden aan de manier(en) waarop een beleidsinstrument wordt ingezet in een situatie van tegengestelde belangen. De wijze van inzet heeft, net als de kwaliteit van een instrument en de acceptatiegraad door raad en burgers, invloed op het resultaat. Het onderzoek heeft conclusies opgeleverd, die samengevat kunnen worden als volgt:

Maastricht heeft veel daadkracht en volharding getoond bij de aanpak van de drugoverlast, heeft zich opgesteld als pionier en zich niet laten afschrikken door wettelijke beperkingen en weerstanden van andere overheden. De gemeente Maastricht heeft evenwel bij de ontwikkeling van het spreidingsbeleid geen analyse gemaakt van de verschillende startposities van de betrokken buurgemeenten in het algemeen en de gemeente Eijsden in het bijzonder. De gemeente Maastricht is er ook niet in geslaagd om met de gemeente Eijsden consensus te bereiken over de uitgangspunten en de doelstellingen van het instrument spreiding van coffeeshops. De communicatie met de buurgemeenten, met name met Eijsden, lijkt niet gebaseerd te zijn op een doordachte strategie en Maastricht is er niet in geslaagd Eijsden te overtuigen met feiten en cijfers. In de vorm van aanbevelingen kunnen deze resultaten gebruikt worden bij toekomstige projecten waarin tegengestelde belangen aan de orde zijn.

Onderzoek beheer openbare ruimte (23 december 2009 voor ambtelijke verificatie aan de gemeente toegestuurd). Het doel van het onderzoek is een oordeel te geven over de prestaties van de gemeente Maastricht bij het beheer van de openbare ruimte in woonwijken en in de binnenstad. Hierbij gaat het om de effecten van het beheer: wat zien we op straat en hoe ervaren de inwoners dit? De centrale onderzoeksvraag luidt: Hoe doeltreffend is de gemeente in het beheer van de openbare ruimte? Deze vraag is opgesplitst in de subvragen: Wat is het objectief vastgestelde kwaliteitsniveau van de openbare ruimte? Hoe ervaren inwoners en bezoekers van Maastricht de kwaliteit van de openbare ruimte? Hoe is de raad geïnformeerd over de resultaten en eventuele wijzigingen van het beleid?

3.2 Lopend onderzoek

In 2009 is de rekenkamer op eigen initiatief gestart met een **Quick scan Gemeenterekening**. Het belang van de Gemeenterekening als verantwoordingsdocument van het College aan de Raad is immers groot. Het document moet de Raad de benodigde informatie bieden om het beleid van het College te kunnen controleren en het beleid waar nodig bij te sturen of aan te passen.

Naar aanleiding van discussies tijdens de raadsbehandeling van de Gemeenterekening 2008 en de Kaderbrief 2009 heeft de Raad besloten een eerder ingestelde raads werkgroep opnieuw bijeen te roepen om te zien of er verbeteringen in jaarstukken en andere (financiële) (verantwoordings)documenten wenselijk zijn. Vanwege het belang van de rekening en de wens van de raad verbeteringen aan te brengen, heeft de rekenkamer besloten een beknopt onderzoek naar de kwaliteit van de beleidsinformatie in de Gemeenterekening te doen, en wel specifiek het onderdeel "programmaverantwoording". Naar verwachting

zal het onderzoek in het eerste kwartaal 2010 worden afgerond met een rapport met een reeks aanbevelingen.

In november 2009 heeft de rekenkamer een **Plan van Aanpak Onderzoek Kandidaatstelling culturele hoofdstad 2018** vastgesteld.

In april 2006 heeft de Maastrichtse coalitie in het bestuursakkoord 2006-2010 de ambitie uitgesproken Maastricht te kandideren voor Culturele Hoofdstad van Europa. In 2008 heeft een verkenning plaatsgevonden naar de wenselijkheid van het in te zetten proces, inclusief kandidaatstelling in 2012 voor Culturele Hoofdstad van Europa in 2018. De gemeenteraad heeft zich, op de VVD na, op 16 december 2008 achter de kandidaatstelling geschaard. In de plannen is sprake van een investeringsbudget van € 100 mln. voor accommodaties en programmering. De raad hoeft zich pas in 2011 uit te spreken over de financiële onderbouwing van de kandidaatstelling. Het college heeft een omvangrijk traject van onderzoek, raadpleging, overleg etc. uitgestippeld voor de voorbereiding van de kandidaatstelling.

Gelet op het maatschappelijk en het grote financieel belang wil de rekenkamer in het onderzoek o.a. de volgende vragen beantwoorden: Welke kaders heeft de gemeenteraad voor het project culturele hoofdstad vastgesteld? Welke doelstellingen worden nagestreefd? Hoe is de kandidaatstelling georganiseerd (projectorganisatie, proces, etc.)? Wat is er geleerd van de ervaringen van andere (kandidaten) culturele hoofdsteden? Hoe ziet de begroting eruit? Is er een risicoanalyse uitgevoerd? Welke resultaten zijn bestendig als de kandidaatstelling niet lukt? Op welke wijze wordt de raad tijdens de uitvoering van het project geïnformeerd en op welke momenten is voorzien dat de raad besluiten neemt? Het streven is het onderzoek in de eerste helft van 2010 af te ronden.

3.3 Onderzoeksagenda 2009 en gerealiseerd onderzoek

Op de onderzoeksagenda 2009 stonden de volgende voorgenomen en lopende onderzoeken:

- o Coffeeshopbeleid -> spreidingsbeleid coffeeshops. Hoe de gemeente Maastricht omgaat met tegengestelde belangen
- o Rioleringsbeleid
- o Parkeerbeleid
- o Efficiency van besluitvormingstrajecten in het kader van vergunningaanvragen
- o Handhavingsbeleid openbare ruimte -> beheer openbare ruimte
- o WWB.

Daarvan is in 2009 het onderzoek naar het spreidingsbeleid afgerond. Het onderzoek naar het beheer openbare ruimte verkeert in de afrondingsfase (zie hierboven). Het afgeronde onderzoek I-Visie was in 2008 gestart, evenals het onderzoek Vinkenslag/De Karosseer.

Een onderzoek naar het rioleringsbeleid is (voorlopig) van de agenda afgevoerd omdat de gemeente in 2009 met een grootschalige inspectie is begonnen. Een mogelijk onderzoek naar het parkeerbeleid is uitgesteld in afwachting van de uitspraak van de rechter inzake Q-Park. Een onderzoek Efficiency van besluitvormingstrajecten in het kader van vergunningaanvragen is in samenspraak met de KleineRekeningcommissie (KRC) van de agenda afgevoerd. De agenda voor 2010 en verder staat in de vooruitblik in paragraaf 5.

3.4 Vergaderingen Rekenkamer Maastricht

In 2009 hield de rekenkamer 14 plenaire vergaderingen. Hoofdpunten van bespreking waren de voortgang van lopende onderzoeken. Verder waren regelmatig de contacten met de Raad en KRC en met de gemeentesecretaris en het ambtelijk apparaat onderwerp van bespreking

Ook vonden er bijeenkomsten van de verschillende onderzoeksgroepen plaats en is regelmatig contact geweest met de gemeentesecretaris, de gemeentelijke contactpersoon van de rekenkamer en vakambtenaren over Plannen van Aanpak en lopend onderzoek.

3.5 Overige activiteiten

De verdere ontwikkeling en professionalisering van de rekenkamer kreeg vorm in een reflectiebijeenkomst. De rekenkamer organiseerde voor de tweede keer een dergelijke bijeenkomst om te bezien hoe de eigen efficiëntie en effectiviteit kan worden bevorderd en om te spiegelen aan het functioneren en de werkwijze van andere rekenkamers.

Om 4 onderzoeken per jaar te kunnen blijven doen, heeft de rekenkamer besloten voorgenomen onderzoekstijd (en daarmee onderzoeksbudget) strakker te bewaken. Ook heeft de rekenkamer de doelstelling meer diepgang na te streven ten aanzien van presentaties in de Raad .

Verder heeft de rekenkamer in samenwerking met *de lokale rekenkamer* een interessante en succesvolle studiebijeenkomst georganiseerd in Maastricht waarvoor alle rekenkamers en rekenkamercommissies in de provincies Zeeland, Brabant en Limburg zijn uitgenodigd.

3.6 Communicatie

Met de burger probeerde de rekenkamer contact te leggen door middel van een oproep op de website om ideeën voor onderzoek aan te dragen. Met de publicatie van de onderzoeksrapporten ondersteunde de rekenkamer het werk van de Gemeenteraad en nodigde in het verlengde daarvan de burgers uit te reageren.

De KRC en de rekenkamer vergaderden in het verslagjaar een keer. De voortgang van lopend onderzoek en de samenwerking met het ambtelijk apparaat waren de belangrijkste agendapunten. De mening van de KRC over voorstellen voor onderzoek is voor de rekenkamer belangrijk en daarom standaard punt van bespreking.

Met de gemeentesecretaris sprak de rekenkamer over de Plannen van Aanpak voor voorgenomen onderzoek, lopend onderzoek en over de onderzoeksagenda. De samenwerking met de ambtelijke organisatie is goed en prettig verlopen. De goede samenwerking met de procescoördinator bevorderde een snelle informatieuitwisseling zeer.

De rekenkamer nam deel aan werk- en discussiegroepen van de NVRP. Ook bracht een delegatie van de rekenkamer een vruchtbaar werkbezoek aan De Karosseer, in het kader van het onderzoek Vinkenslag/De Karosseer.

4. Middelen

Financiële verantwoording 2009

Omschrijving uitgaven	uitgaven 2009 in €
Vergoeding leden rekenkamer	90.988
Kosten secretaris/onderzoeker	32.265
Kosten diversen:	6.657
Kantoorbenodigdheden, adsl, plaatsen vacature lid rekenkamer etc.	6.657
Totaal uitgaven 2009	129.910
Budget 2009	130.000
Verschil	90
Resultaat	0

Toelichting:

Vergoeding aan de leden van de Rekenkamer. In 2009 is in totaal 91.000 € uitbetaald; dat komt overeen met afgerond 728 uren (in 2008 waren dat afgerond 652 uren).

Kosten per onderzoek

Kosten per onderzoek*						
RK-vergadering algemeen	Vinkenslag Karosseer	Ict	Spreidings-beleid	Jaarrekening	Openbare ruimte	Secretariaat algemeen
31.550	14.163	1.912	27.735	5.224	18.500	24.169
Incl. 2008**	20.350	52.607				

*De kosten van de secretaris zijn zoveel mogelijk toegerekend aan de onderzoeken.

** Kosten onderzoek Ict incl. kosten externe onderzoekers

5. Vooruitblik: onderzoeksagenda 2010 e.v.

Na overleg met de KRC heeft de Rekenkamer de volgende onderzoeksagenda vastgesteld. Deze omvat 3 grote onderzoeken en 4 kleinere:

1. Grondbeleid. De Rekenkamer denkt erover te onderzoeken hoe het gemeentelijk grondbeleid vorm heeft gekregen en in te zoomen op de vragen hoe de financiële gevolgen van de voorziene krimp van de woningbouw zijn veroorzaakt en op welke wijze deze zullen worden opgevangen.
2. Subsidiebeleid. Gedacht wordt aan een onderzoek naar de effectiviteit van het subsidiebeleid en de sturingsmogelijkheden die het de gemeente biedt.
3. Wet Werk en Bijstand. De rekenkamer wil onderzoek doen naar de effectiviteit en/of de doelmatigheid van het reïntegratiebeleid.

De kleinere beoogde onderzoeken zijn:

4. Burgerinitiatieven. Tussen 2004 en 2009 hebben inwoners van Maastricht negen burgerinitiatieven voorgelegd die tot een raadsbesluit geleid hebben. De Rekenkamer wil nagaan hoe de gemeente deze initiatieven behandeld heeft en op welke wijze de Raad bij de behandeling betrokken is en over de afhandeling ervan geïnformeerd wordt.
5. Winterland. De actualiteit en het maatschappelijk belang zijn voor de Rekenkamer aanleiding geweest te starten met een vooronderzoek.
6. Licentiebeleid. Diverse gemeenten zijn inmiddels overgestapt op het gebruik van open source software. De Rekenkamer wil het beleid van de gemeente Maastricht onderzoeken en eventueel aanbevelingen doen, waarbij gebruik zal worden gemaakt van ervaringen uit andere gemeenten.
7. Opvolgonderzoek. De Rekenkamer overweegt onderzoek te doen naar één of meer aanbevelingen uit eerder onderzoek.

De onderzoeksagenda is te vinden op www.rekenkamermaastricht.nl onder 'doelstelling'.

Ondanks de ambities van de rekenkamer is het niet waarschijnlijk dat de onderzoeksagenda in 2010 geheel kan worden afgerond. De Rekenkamer wil ook graag een agenda hebben die zo flexibel is dat snel gereageerd kan worden, bijvoorbeeld op een verzoek uit de Raad of de bevolking een bepaald onderzoek te doen. Begin 2010 zullen twee onderwerpen uitgewerkt worden tot Plannen van Aanpak.

Maastricht, maart 2010

G.M.M.W. Mennen RA (voorzitter)